

Khall 10.08.2026 § 155

Yhteisvalmistelu työllisyysaluejohtaja Satu Soutolahti, puh, 044 901 8420, opistojen rehtori-kehittämispäällikkö Sini Käkönen, puh. 040 751 4731 ja Kiinteistö Oy Jämsänmäen toimitusjohtaja Jussi Aalto, puh. 040 179 4222

Arja Paakkanen ja 12 muuta allekirjoittajaa ovat jättäneet 5.5.2025 valtuustoaloitteen koskien maahanmuutosta saatavaa elinvoimaa Jämsään.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Jämsän tulisi perehtyä maahanmuuton tilanteeseen ja kehityskulkuun ja tutkia, kuinka pakolaiset ja muut maahanmuuttajat, jotka jo oleilevat Jämsässä odottaen oleskelulupaa, saataisiin jäämään Jämsään. Jämsässä olisi tarjolla hyvät koulutusmahdollisuudet sekä vapaita asuntoja.

Aloitteessa tuodaan esiin, kuinka muut kunnat, joissa on vastaanottokeskus, ovat saaneet aikaan väestönkasvua. Jämsässä tätä ei ole tapahtunut, vaan viimeisen kymmenen vuoden aikana väestö on vähentynyt, ja Jämsän vastaanottokeskuskin on suljettu. Aloitteessa esitetään, että kaupungin tulee antaa tietoa ja tukea niin, että mahdollisimman moni ukrainalainen tai muita kansallisuuksia edustavat maahanmuuttajat haluaisivat jäädä Jämsän asukkaiksi.

Vastaus tehtyyn valtuustoaloitteeseen:

Jämsän kaupunki on toimillaan vastannut maahanmuuttajien kotoutumistarpeisiin ja pyrkinyt edesauttamaan heitä sopeutumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Maahanmuuttajien asumisjärjestelyt

Vuokrataloyhtiö Koy Jämsänmäki on ollut vahvasti mukana ukrainalaisten asuttamisessa Suomeen ja Jämsään, lähes sodan alkamisesta lähtien. Varsinainen vastaanottotoiminta kesti reilut kolme vuotta. Jo vastaanottotoiminnan aikana käytettiin mallia, jossa vastaanottokeskuksen asukkailla oli usein mahdollisuus vuokrata sama asunto Koy Jämsänmäeltä, missä he olivat asuneet jo vastaanottokeskuksen asiakkuuden aikana. Tätä mahdollisuutta tiedotettiin vielä erikseen asuntokohtaisesti vastaanottotoiminnan päättymisen yhteydessä.

Edellä kuvattujen menettelytapojen ansiosta vastaanottokeskukselta vapautuneita asuntoja siirtyi Jämsään kotiutuneille ukrainalaisille omilla vuokrasopimuksilla jo vastaanottotoiminnan aikana, ja toki myös sen päätyttyä. Yhteistoiminta kahden eri vastaanottokeskusoperaattorin kanssa oli erittäin sujuvaa. Yhtiön asunnoista suuri osa on yhä vuokrattu ukrainalaistaustaisille asukkaille. Ottaen huomioon toiminnan laajuuden ja

tilanteiden nopean kehittymisen, asumisen ja vuokranantajan näkökulmasta kaikki on sujunut yllättävänkin kitkattomasti vastaanottotarpeen alkamisesta tähän päivään asti.

Työllisyyspalveluita räätälöity maahanmuuttajille

Työllisyysaluevalmistelussa tunnistettiin ukrainalaisten ja muiden maahanmuuttajien potentiaali seutukuntien elinvoiman ja työvoiman vahvistamiseksi. Siksi kotoutumispalveluiden suunnitteluun panostettiin, ja mm. tuotettiin erillinen selvitys kotoutumiskoulutusten järjestämisestä. Lisäksi Jämsässä kotoutumispalveluihin lisättiin resurssia.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella päädyttiin järjestämään koulutukset kuntien omana työnä kasvokkaisena opetuksena, mikä oli aiempaan valtion käytäntöön uudenlainen ja paikallinen ratkaisu.

Vuonna 2025 purettiin vuoden pituinen kotoutumiskoulutusten jono helmikuun alkuun mennessä koko alueella. Kotoutumiskoulutuksia on ollut käynnissä 2025–2026 runsaasti, eikä uutta jonoa ole muodostunut. Nyt suunnitellaan myös verkkokoulutusta, koska se vastaa tällä hetkellä olevaan asiakkaiden palvelutarpeeseen.

Keski-Suomeen saapui muuhun maahan verrattuna suhteellisesti enemmän ukrainalaisia, tämä pätee myös Jämsään. Jämsän ulkomainen työvoima oli 31.12.2024 186 henkilöä, 31.12.2025 195 henkilöä ja 30.6.2026 266 henkilöä. Ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita oli Jämsässä 31.12.2024 109 henkilöä, 31.12.2025 150 henkilöä ja 30.6.2026 169 henkilöä.

Ulkomaalaisten työttömien osuus ulkomaalaisesta työvoimasta oli 31.12.2024 58,6 %, 31.12.2025 76,9 % ja 30.6.2026 63,5 %. Vertailun vuoksi samaan aikaan kaikkien työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on kasvanut heikon taloustilanteen vuoksi ollen 31.12.2024 13,7 %, 31.12.2025 16,9 % ja 30.6.2026 15,3 %. Ulkomaalaisen työvoiman ja työttömien henkilöiden määrään on vaikuttanut lisäävästi vielä vuonna 2026 sosiaaliturvalain uudistukset sekä Kelan muuttuneet toimintamallit.

Työllisyyspalveluissa maahanmuuttajien työelämään kiinnittymistä pyritään tukemaan monin tavoin. Kotoutumiskoulutuksia järjestetään edelleen palvelutarpeen mukaisesti. Työllisyyspalveluissa ohjataan myös mm. työkokeiluihin, omaehtoiseen opiskeluun työttömyysturvalla tuettuna, oppisopimuskoulutukseen sekä työvoimakoulutukseen. Jämsässä on myönnetty kunnan omaa rekrytointitukea heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen tukemiseksi helmikuusta 2026 alkaen. Tuki on mahdollinen myös ukrainalaisille työnhakijoille. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella noin 30 % vuonna 2026 myönnetyistä starttirahoista on kohdentunut maahanmuuttajille.

Työllisyyspalveluissa jatketaan palveluiden kehittämistä asiakastarpeiden mukaisesti. Kunnan elinvoiman ja talouden kannalta ulkomaisen työvoiman houkuttelu paikkakunnalle on kannattavaa silloin, kun

maahanmuuttajat kiinnittyvät työelämään. Laajasti katsottuna palkkatulon tulisi olla riittävällä tasolla, jotta verokertymä on riittävä julkisten palveluiden järjestämiseen. Nykyinen työvoimapalveluiden kannustava rahoitusmalli ja kunnan maksuosuudet työttömyysturvasta voivat kääntää ulkomaisen työvoiman houkuttelun taloudellisesti tarkasteltuna kuntaa itseään vastaan, mikäli ulkomaiselle työvoimalle ei riitä tarpeeksi työtä.

Kotoutumiskoulutuksia ja ohjausta monipuolisesti

Jämsän työväenopisto on järjestänyt KOTO24-lakiuudistuksen mukaisia kotoutumiskoulutuksia vuoden 2025 alusta alkaen sekä joulukuusta 2024 alkaen monikielisen yhteiskuntaorientaation koulutuksia. Kotoutumiskoulutuksen sisältö keskittyy suomen kielen opintoihin sekä kotoutujien työelämävalmiuksien kehittämiseen ja yhteiskuntaorientaation koulutuksissa kotoutujille opetetaan suomalaisia yhteiskuntataitoja kotoutujan hyvin ymmärtämällä kielellä.

Jämsän työväenopiston järjestämän kotoutumiskoulutuksen on tähän mennessä suorittanut yhteensä 83 Jämsässä asuvaa maahanmuuttajataustaista kuntalaista ja yhteiskuntaorientaation koulutuksen yhteensä 92 Jämsässä asuvaa maahanmuuttajataustaista kuntalaista. Yhteiskuntataitojen kehittyminen sekä suomalaisen yhteiskunnan ymmärtäminen lisää kotoutujan osallisuutta sekä motivaatiota sitoutua uuteen kotimaahan sekä Jämsään uutena kotipaikkakuntana

Elokuussa 2026 kotoutumiskoulutuksen ryhmiä toimii kolme ja niissä opiskelee yhteensä 31 opiskelijaa. Yksi kotoutumiskoulutuksen ryhmä valmistui heinäkuun lopussa. Ryhmän 17 valmistuneesta opiskelijasta suurin osa on saanut jatko-opintopaikan tai työpaikan. Monet valmistuneista opiskelijoista jatkavat opintojaan Gradia Jämsän koulutuksissa. Vain muutama nyt valmistuneista kotoutujaopiskelijoista on muuttamassa pois Jämsästä työpaikan tai opiskelupaikan vuoksi.

Suurin osa kotoutujista viihtyy Jämsässä erittäin hyvin. Monet Ukrainasta Jämsään muuttaneet kuntalaiset ovat asettuneet paikkakunnalle, jossa on tarjolla koulutusmahdollisuuksia sekä verkostoja arjen tueksi. Kouluikäisille lapsille on hyvät mahdollisuudet opintoihin sekä harrastuksiin. Avoimet työpaikat sekä mahdollisuudet työntekemiseen Jämsässä kiinnostavat työikäisiä kotoutujia. Kotoutumiskoulutuksen aikana tehdään tiivistä yhteistyötä työllisyysalueen kanssa, jotta sopivia urapolkuja löytyisi kaikille työikäisille kotoutujille.

Kotoutujille on myös tarjolla matalan kynnyksen ohjauspalvelu, josta kuka tahansa maahanmuuttajataustainen jämsäläinen saa asiantuntevaa tukea omien asioiden hoitoon sekä viranomaisyhteistyöhön.

Kotoutumisen moniammatillinen tiimi kootaan säännöllisesti, jolloin käydään sektorikohtaisesti läpi ajankohtaiset asiat ja paikallista kehittämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Jori Reijula

1. Kaupunginhallitus antaa seliteosan mukaisen vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta annetun selvityksen riittäväksi. Aloite on loppuun käsitelty.

2. Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kvalt 17.08.2026
401/00.01.02/2026

Päätös